PG/2ND SEM/SAN/19

2019

M.A.

2nd Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SAN-202

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.
Illustrate the answers wherever necessary.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः।

1. (क) प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×2=4

(i) उपधा का? उदाहरणं दीयताम्।

(ii) 'ङ्याप्प्रातिपदिकात्' - सूत्रे ङ्याब्ग्रहणं किमर्थम्?

(iii) 'समासग्रहणं नियमार्थम्' - इत्यत्र नियमपदेन किं परामृश्यते?

(iv) अपृक्तमित्यनेन किं बोध्यते?

[Turn Over]

(ख) प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×2=4

(i) हर्य्यनुभवः इत्यत्र यकारस्य द्वित्वं कथं भवति?

(ii) गव्यूतिः इत्यस्य कोऽर्थः?

(iii) गो + अग्रम् इत्यत्र सन्धिकार्ये किं किं रूपं प्राप्यते?

(iv) प्रौढ़ः इत्यस्य सन्धिः विच्छिद्यताम्। अत्र केन सूत्रेण सन्धिर्जातः?

2. (क) प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 2×4=8

(i) रामाः-इत्यस्य ससूत्रं साधनप्रक्रिया प्रदर्श्यताम्।

(ii) हरेः-इत्यस्य ससूत्रं साधनप्रक्रिया प्रदर्श्यताम्।

(iii) 'शेषो घ्यसखि' - इति सूत्रं सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्?

(iv) अव्युत्पन्नवादिनां मते प्रातिपदिकसंज्ञा केषां भवति? ससूत्रमालोच्यताम्।

(ख) प्रश्नद्वयं समाधेयम् 2×4=8

(i) 'एचोऽयवायावः' - इत्यस्य कः आशयः प्रत्येकमुदाहरणं दीयताम्।

(ii) सुद्ध्युपास्यः' – इत्यस्य सन्धिप्रकारः ससूत्रं प्रदर्श्यताम्।

(iii) 'वृद्धिरेचि – सूत्रस्य व्याख्या क्रियताम्?

(iv) 'हर इह' इति कथं सिध्यति? अत्र गुणकार्यं भवेत् न वा?

3. यथानिर्देशमुत्तरं देयम् — 2×8=16

(क) अङ्गसंज्ञाविधायके सूत्रे विधिपदस्योपादाने किं तात्पर्यम्। सोदाहरणं स्पष्टीक्रियताम्।

अथवा

'सन्निपातलक्षणो विधिरनिमित्तं तद्विघातस्य' – इति वचनस्याशयः सोदाहरणं स्पष्टीक्रियताम्।

(ख) प्लुतप्रगृह्ये अधिकृत्य सोदाहरणं प्रकृतिभावस्थलानि प्रदर्श्यन्ताम्।

अथवा

"पुरस्तादपवादन्यायेनेयं वृद्धिः 'एङि पररूपम्' इत्यस्यैव बाधिका, न तु 'ओमाङोश्च' इत्यस्य" – वचनस्यास्याशयः स्पष्टीक्रियताम्।